دیوە شاراوەکەی فەیلەسوفان!..

سەدیق سەعید ڕواندزی

ئینگلیزەکان دەڵێن:_(هەموومان وەك مانگ واین، ڕووەکی شاراوەمان هەیە) زۆر جار ئەم ڕووە شاراوەیە دەکەوێتە بەر ڕۆشنایی و ئیدی حەقیقەتی بوونی مرۆق وەك ئەوەی کە هەیە دەردەکەوێت نەك ئەوەی خۆی لە بەرگ و ماسکەکی نمایشیدا دەنوێنێت! بێگومان بۆ کەسانێکی ئاسایی گەر ئەم ڕووە شاراوەیە خاڵێك و پەڵەیەکی ڕەشیشی تێدا بێت، ڕەنگە ڕێی تێ بچێت و ئاسایی بێت، بەڵام بۆ فەیلەسوفان و بیرمەندان نەك هەر ئاسایی نییە، بەڵکو شەرمەزاریی و ڕووڕەشییەکی گەورەی مرۆیی و مێژوویشە، چونکە فەیلەسوفان کار لە سەر زانستی زانین و فەلسەفە و هوشیارکردنەوەی تاك و داهێنانی هزری و تێزی جیاواز دەکەن. لەو ماوانەی ڕابردوودا، چەندین وتارم لە بارەی هەریەك لە (هایدگەر و نیتشە و فۆکۆ) بەزمانی کوردی خوێندنەوە، چونکە تەنها ئەو زمانە دەزانم. بە ڕاستی زانیاریی وایان تێدا بوو بۆ من سەیر و نوێ و شۆکهێنەربوون، ئاخر ئەو فەیلەسوفانە لای زۆرینەی هەرە زۆری نووسەرانی کورد، تا ڕادەی پەیامبەرێکی ئایینی پیرۆز کراون و وایان لێهاتووە گەر نووسەرێك لە نووسینەکانیدا ناویان نەهێنێت، ئەوا بە نەخوێندەوار و بێ ئاگا لە دنیای ڕۆشنبیری ناوی دەبرێت، گەر ساڵانە سەد کتێبیش بخوێنێتەوە!

ئەوەی ئێمە لە بارەی هایدگەر زانیومانە، تەنها بوون و زمانە، بەڵام ئەم فەیلەسوفە، ڕەوایەتی بە جینۆسایدی جوولەکەکان داوە، ئەندامی حزبی ناسیونالستی ئەڵمانی بووە، هەوڵیداوە پەرەزی نازییەکان پاك بکاتەوە و تا مردووشە ئامادە نەبووە هاوسۆزی ئەو تراژیدیایە بێت، کە تا ئێستاش پەڵەیەکی گەورەی پڕ شەرمەزارییە بە تەوێڵی مێژووی مرۆڤایەتیدا ! نیتشە دەڵێت:

کە چوویتە لای ژنەکەت قامچییەکەت لە بیر نەچێت، باوەڕی بە دەسەڵات و خزمەتکار و ڕەعیەت هەبووە، تەنها فاشیستەکان و کۆنەپەرستەکان سەرسامن بە بیری نیتشە. فۆکۆ، هۆمۆسێکسواڵ بووە! بۆ ماوەی بیست و پێنج ساڵ، گەنجێکی کوڕی هاوماڵ کردووە و لەگەڵی ژیاوە، بە دوایدا چۆتە جەزائیر، سەرەنجامیش بە نەخۆشی ئایدز مردووە. شۆپنهاوەر، هانی مرۆڤەکانی دەدا خۆیان بکوژن و بەردەوام ڕەشبینانە بیری دەکردەوە، کەچی تا ئەو سەری ئاسمان دەستی بە ژیانەوە گرتبوو، ئەمە وەرای ئەوەی گاڵتە بە ژنان دەکات و بە قازو مراوی دەیانچوێنێت!

ئەم ڕووە شاراوانەی فەیلەسوفان، نەك هەر نەنگییە، بەڵكو خەیان و فەلسەفەكەشیان دەخاتە ژێر پرسیارەوە، ئاخر چۆن دەكرێت تۆ فەلسەفە پیشانی مرۆڤایەتی بدەیت، بەڵام بە نەخۆشی ئایدز بمریت، كە هەموومان دەزانین ئەو نەخۆشییە زادەی جۆرەها سێكسی نەشیاوە؟ ماركس، كە بە بڕوای من ناشێ ناوی لەگەڵ ئەوانە بهێنرێت، فەلسەفەی ماركسیزمی دانا، كە دیارترین فەلسەفەی خزمەتكردنە بە مرۆڤایەتی بۆ ئێستاشەوە بەراورد بە سیستەمی نامرۆیی سەرمایەداری، كەچی كاتێ سۆڤییەت ڕووخا، تین و توانجی دنیا لە شۆڕشەكە و لینین و ماركس دەگیرا و گاڵتە بە كۆمۆنیزم دەكرا، بەڵام هەمان ئەوانەی ڕەخنە لە ماركسیزم دەگرن، سەیر لەوەدایە سەرسامن بە كەسێك كە چاوی لە كوشتنی پێنج ملیۆن مرۆڤی بێ تاوان پۆشیوە! بە داخەوە ئەوەی تا ئێستا لە ڕێی وەرگێڕانەوە بە ئێمە لە بارەی ئەمانەو دەیانی تر گەیشتووە، هەر تەنها ڕووە ماسكدراوەكەی ئەو فەیلەسوفانە و نموونە گەلێكی دیكەن. بۆیە ئێمە پێویستیمان بەوەیە، زانیاریی نوێ لە بارەی ئەوانە بزانین، زانیارییەك كە بوونیان بە ڕاستەقینەیی دەربخات، ئەمەش بە وەرگێڕێك دەكرێت، وەرگێڕان وەك ئەمانەت ببینێت، نەك هەوەسی كەسی!

*ئەم بابەتە لە هەفتەنامەی ڕێگای كوردستان بڵاوكراوەتەوە.